

Datum 2010-01-26
Uppdaterad 2010-01-27

Handläggare Margareta Landh

Bakgrund till bedömning av ansökan om statsbidrag för att bedriva yrkeshögskoleutbildning

Här ger Myndigheten för yrkeshögskolan en beskrivning av bakgrunden till bedömningen av ansökningar om att få bedriva yrkeshögskoleutbildning. Dokumentet innehåller en allmän beskrivning av förutsättningarna och de övergripande resultaten. Varje utbildningsområde beskrivs sedan mer i detalj. Myndighetens beslut kan inte överklagas.

Den 1 juli 2009 inrättades yrkeshögskolan som en ny utbildningsform i Sverige. Då startade också Myndigheten för yrkeshögskolan (Yh-myndigheten) sin verksamhet. Efter en extra ansökningsomgång som Utredningen för bildandet av Yh-myndigheten ansvarade för, beviljades de första 89 Yh-utbildningarna som startat under hösten 2009.

I denna ordinarie ansökningsomgång har drygt 850 ansökningar om att få starta yrkeshögskoleutbildning (Yh) bedömts. Ansökningarna motsvarar drygt 23 000 platser. Det har varit möjligt att ansöka om statsbidrag för två utbildningsomgångar med start hösten 2010 eller våren 2011. Av dessa ansökningar har 297 ansökningar beviljats, vilket motsvarar närmare 7 700 platser. Det betyder att myndigheten har kunnat säga ja till 35 procent av ansökningarna, vilket motsvarar 33 procent av utbildningsplatserna. Sammantaget betyder det att ansökningsomgången 2009 är den mest omfattande någonsin dels vad avser antalet ansökningar om att få starta utbildning, dels avseende beviljade platser.

I ansökningsomgången ingår de extra utbildningsplatser som regeringen, i sin satsning på fler utbildningsplatser och förstärkta arbetsmarknadsåtgärder, föreslog i budgetpropositionen för år 2010. Avsikten med dessa extra medel är att på grund av arbetsmarknadsläget finansiera fler utbildningar som inte är längre än ett år. I beslutet avseende beviljade ansökningar är omkring 40 procent av utbildningsplatserna korta utbildningar, vilket innebär att andelen är något låg i förhållande till regeringens intentioner. Skälet till detta är att många av ansökningarna som avser korta utbildningar inte bedöms hålla tillräcklig hög kvalitet.

Kriterier för bedömningen

Det finansiella utrymmet är begränsat, vilket medför att det inte varit möjligt att prioritera alla ansökningar, även om kvalitet och måluppfyllnad är god. I första hand har vi valt att prioritera utbildningar som leder till kompetenser med stort eller mycket stort värde för arbetsmarknaden och där det finns kompetensbrist samt där chanserna till tillväxt är goda.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145, 721 05 Västerås

Telefon 010-209 01 00

www.yhmyndigheten.se

Fax 021-13 20 16

info@yhmyndigheten.se

En viktig utgångspunkt är att enbart bevilja utbildningar som har en tydlig eftergymnasial nivå samt att så långt det är möjligt avgränsa de aktuella Yh-utbildningarna mot högskolans utbud och mot utbildningar inom yrkesvux. Bedömningarna har skett utifrån information i ansökan, kontakter med arbetsgivare som efterfrågar kompetensen, branschorganisationer samt regionala företrädare. Vi har utgått från vår tidigare publicerade skrift *Myndighetens bedömning av kompetensbehov inför ansökningsomgången 2009*. Vi har även tagit in information från Arbetsförmedlingen, SCB, Skolverket, regionala yttranden och i många fall haft kontakter med andra relevanta myndigheter och fristående institut med kunskaper kring aktuella yrkesroller. I de fall då en ansökan är sprungen ur en pågående KY-utbildning har tidigare tillsynsresultat och effektuppföljningar från tidigare omgångar tagits med i bedömningen. I de fall utbildningarna har sin tidigare hemvist inom påbyggnadsutbildning (PU) eller kompletterande utbildning (KU), har vi i ansökan begärt in utbildningsanordnarens egen uppföljning av hur det har gått för tidigare studerande.

Inom samtliga yrkesområden har hänsyn tagits till det totala utbudet sett över hela utbildningskartan. För varje ansökan har vi bedömt arbetsmarknadsrelevans, arbetslivsanknytning, medverkan från arbetslivet utifrån information i ansökan och kontakter med medverkande arbetsgivare. Vi bedömer även utbildningsanordnarens organisations- och kvalitetssäkringsförmåga.

Bedömningen av ansökningarna har ägt rum under cirka två månader under hösten 2009. En period som präglats av turbulens för svenska företag med minskad efterfrågan på arbetskraft. Dock har det ekonomiska läget har stabiliserats under hösten och antalet varsel minskar. Samtidigt kan bilden av konjunkturläget inte helt användas när man beslutar om enskilda utbildningar, eftersom de flesta fall får en påverkan på arbetsmarknaden först om två år.

Generella resultat av bedömningen

Lite drygt hälften av de beviljade utbildningarna finns i storstadslänen Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Från dessa län kommer också de flesta ansökningarna. I övrigt har alla län utom Gotland fått ansökningar beviljade. Gotlands län är det enda län som inte har några eftergymnasiala yrkesutbildningar inom ramen för yrkeshögskolan. Från Gotland har också endast en ansökan kommit in. I övrigt är det Västernorrlands län, Värmlands och Gävleborgs län som får flest utbildningsplatser beviljade i förhållande till hur stor andel som söks.

Merparten av de beviljade utbildningarna återfinns inom områdena ekonomi, administration och försäljning samt teknik och tillverkning. Dessa områden omfattar drygt 2000 platser vardera av den totala andelen på cirka 7 700 platser. Därefter återfinns hälso- och sjukvård och socialt arbete samt samhällsbyggnad och byggteknik. Utbildningsområdet ekonomi motsvarar en dryg fjärdedel av den totala andelen utbildningsplatser inom Yh. Teknik och tillverkning motsvarar drygt 20 procent av utbildningsutbudet. Av de 297 nya Yh-utbildningarna är 257 heltidsutbildningar med bunden studieort, övriga 40 utbildningar innehåller flexibla lösningar.

Ingen av de beviljade utbildningarna erhåller fler än 35 utbildningsplatser. Anledningen till detta är huvudsakligen att myndigheten anser att studerandegrupperna av pedagogiska skäl inte bör överstiga detta antal samt att det är möjligt att - genom en sådan maxgräns - bevilja fler Yh-utbildningar som håller hög kvalitet.

Inom yrkeshögskolan är det möjligt för kommuner, landsting, högskolor, privata företag, stiftelser och ideella föreningar att anordna utbildning. I dagsläget finns det ungefär 250 anordnare av Yh- eller Ky-utbildning. Av de beviljade utbildningarna kommer omkring en tredjedel att drivas av privata bolag, 56

procent av offentliga aktörer, företrädesvis kommuner och resterade del av privata stiftelser och ideella föreningar. Efter denna ansökningsomgång kommer ett drygt 20-tal helt nya utbildningsanordnare att kunna starta yrkeshögskoleutbildning.

Omkring 40 procent av alla beviljade utbildningar är helt nya. Ett hundratal av de pågående cirka 250 Ky-utbildningarna som ansökt om att få fortsätta som Yh-utbildning, får inte förnyat förtroende. Förutom att konkurrensen om att få ingå i Yh är mycket hård, är orsakerna bland andra att utbildningarna har haft låg genomströmning av studerande, visat på svaga resultat när det gäller studerande som får arbete, att arbetslivet inte stöder utbildningen i tillräcklig utsträckning eller att utbildningen inte bedömts ha tillräckligt god kvalitet.

Av ett knappt 40-tal pågående PU som ansökt om att få ingå i yrkeshögskolan har drygt hälften beviljats – av knappt 20 ansökningar från pågående KU beviljades endast en. De huvudsakliga skälen är att utbildningskoncepten inte håller tillräcklig eftergymnasial nivå eller att arbetsmarknadsrelevansen inte är tillräckligt tydlig. Av samtliga ansökningar bedöms ett 70-tal inte ha tillräcklig eftergymnasial nivå för att ingå i yrkeshögskolan.

Myndigheten har inte beviljat några allmänna ledarskaps-, projektledar- eller entreprenörsutbildningar. Vi anser att den typen av utbildningar bör vara inriktade mot ett specifikt yrkesområde eller ingå som enskilda kurser i Yh-utbildningarna.

Utmärkande för Yh-utbildningarna är att de ska svara mot ett behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet. Utbildningarna kan också medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. I denna ansökningsomgång har endast ett fåtal utbildningar inom smalare yrken av hantverkskaraktär beviljats. Utmärkande för de beviljade utbildningarna är att det finns ett teoretiskt djup och en tydlig efterfrågan från arbetslivet. Många av hantverksutbildningarna tangerar lärlingsutbildningarna för vuxna och de kompletterande utbildningarna. Myndigheten har av regeringen fått i uppdrag att utreda hur de kompletterande utbildningarna ska kunna ingå i yrkeshögskolan – ett uppdrag som ska vara avslutat den 30 augusti 2010.

Bakgrund till bedömning av respektive utbildningsområde

Samtliga Yh-utbildningar är sorterade utifrån 16 utbildningsområden. Dessa utbildningsområden är av mycket olika karaktär och storlek. Vissa områden innehåller endast enstaka utbildningar. De allra minsta områdena redovisas inte separat. Nedan beskrivs bakgrunden till bedömningen inom respektive utbildningsområde med en kort motivering.

Data/IT

Databranschen karaktäriseras idag av snabb utveckling, mobila applikationer blir allt viktigare. Arbetsmarknaden är turbulent och en relativt hög andel verksamma i branschen har varslats om uppsägning samtidigt som det behövs personer med något nyare och delvis annan IT-kompetens än den existerande.

Data/IT är ett heterogent område som rymmer ett flertal olika typer av yrkesroller. Här återfinns såväl relativt traditionella programmerare som systemadministratörer, nätverkstekniker, webbutvecklare och IT-testare. Totalt beviljades 18 av 64 inkomna ansökningar. Flera av ansökningarna innehåller alltför breda utbildningskoncept där förhållandet mellan förkunskaper, utbildningens längd/innehåll och de yrkesroller

som den förväntas leda till inte har bedömts som realistiskt. Totalt motsvarar utbildningsområdet drygt åtta procent av den totala utbildningsvolymen.

En yrkesroll som är aktuell inom Yh är **programmerare/utvecklare**. Av 22 inkomna ansökningar beviljas sex stycken bland annat med inriktning mot mobila applikationer. Några pågående utbildningar inom området får inte fortsätta. Skälen är att de saknar arbetsmarknadsrelevans i dagsläget och att denna kompetens i huvudsak utbildas på högskolan.

Rollen som **systemadministratör** passar bättre inom Yh än inom universitet/högskola. Denna kompetens arbetar mer handgripligt med att få de olika IT-systemen att fungera i vardagen och det råder en stor efterfrågan på utbildad arbetskraft, inte minst i den offentliga sektorn. Av 13 ansökningar beviljades sex utbildningar.

Nätverkstekniker är en annan yrkesroll som utbildas både inom Ky/Yh och inom universitet/högskola och passar mycket bra inom yrkeshögskolans ram. Av fyra ansökningar blir en utbildning beviljad.

Även webb lämpar sig bra för utbildningar inom yrkeshögskolan. Fyra ansökningar har inkommit och två blir beviljade. Webbutvecklingen går snabbt och alltför, framförallt mindre företag, behöver stöd för att kunna utnyttja möjligheterna med den nya tekniken på ett för dem optimalt sätt.

Övriga utbildningar som beviljats finns inom områdena databas, test och visualisering.

Ekonomi, administration och försäljning

Ekonomiområdet har inom Ky/Yh påvisat goda resultat sett till antalet studerande i arbete efter utbildningen och är det största området avseende antalet examinerade. Området har flera, i olika grad väl definierade yrkesroller som passar inom yrkeshögskolan. I dagsläget finns det drygt 170 utbildningar inom Yh. Viktiga och stora kompetenser är kvalificerade säljutbildningar och redovisningsekonomer. Andra yrkesroller finns till exempel inom administration, inköp, logistik, marknadsföring, ledarskap och butik. Kvalificerade säljutbildningar samt yrkesrollen redovisningsekonom har en väl definierad plats i yrkeshögskolan. Dessa kompetenser har också klarat sig relativt bra i lågkonjunkturen. Rena inköpsutbildningar passar väl inom Yh, då högskolan oftast bara erbjuder det som en del i längre utbildning. Butikssäljare håller på att fasas ut från Yh, detta på grund av att den eftergymnasiala nivån inte är tydlig. Generella ekonomiutbildningar erbjuds inom högskolan. Det finns ett överutbud av arbetskraft på området, dessa kompetenser bör därför inte utbildas inom Yh.

Totalt har 200 ansökningar inom ekonomi, administration och försäljning bedömts. Av dessa har 59 utbildningar beviljats, vilket motsvarar närmare 30 procent av den beviljade utbildningsvolymen.

Inför ansökningsomgången 2009 uttalade myndigheten ett ökat behov av säljutbildningar. Trenden visar att fler riktade säljutbildningar inkommit än tidigare, hälften har en inriktning inom t ex medicin, IT, media och teknik. Den stora majoriteten ansökningar rör utbildningar i storstadsregionerna såsom Västra Götaland, Malmö och Stockholm. Det gör att konkurrensen om utbildningar har varit mycket stor i dessa regioner. Efterfrågan på **företagssäljare** är tydlig. Säljutbildningar med fokus på kvalificerad försäljning har stor betydelse för de flesta branscher. Det finns behov av fler utbildningar. Mindre kvalificerade säljare som butikssäljare tillgodoses genom gymnasieutbildningar, ett stort utbud av arbetskraft finns på området. KY/Yh har hittills varit den enda utbildningsform som erbjuder kvalificerade säljutbildningar, totalt finns ett 40-tal pågående utbildningar. Av 65 inkomna ansökningar har 21 utbildningar beviljats, varav 17 generella säljutbildningar samt fyra riktade säljutbildningar, samtliga med tydligt fokus på kvalificerad försäljning.

Inköpare utbildas också på högskolan, men kompetensen ingår då ofta som en del i en bred examen.

Inom Yh finns i dag ett tiotal utbildningar till inköpare och behovet bedöms vara begränsat. Totalt har tio ansökningar inkommit, varav fyra är pågående. Av dessa har sex utbildningar prioriteras.

Logistikutbildningarna tillgodoser företag med personal till transportledar-, trafikplanerar- och logistiktjänster. Högskolornas logistikutbildningar leder till befattningar på högre nivå. Regionala centrum för logistik i landet är Göteborg, Kalmar, Norrköping och Örebro. Inom logistikområdet har behovet av utbildad personal ökat under 2000-talet, vilket medför att det finns ytterligare behov av utbildningar inom detta område förutom de två utbildningar som redan bedrivs. Totalt har fyra ansökningar inkommit, varav tre prioriteras.

Avskaffandet av revisionsplikten för framför allt små företag (SOU 2008:32) kan med stor säkerhet öka efterfrågan på **redovisningsekonomer** ytterligare. Det är dock svårt att i dagsläget bedöma hur stora konsekvenser den nya lagstiftningen kommer att få. Myndigheten har valt att utöka andelen utbildningar något. Det finns idag 25 pågående utbildningar till redovisningsekonom, varav nio söker om 2009. Totalt har 31 ansökningar inkommit och 13 utbildningar beviljas.

Inom området **ledarskap** har myndigheten valt att bevilja redan pågående utbildningar, i huvudsak butikschefsutbildningar med nya omgångar. Många inkomna ansökningar om ledarskapsutbildningar riktar sig till företag som avser att vidareutbilda personal till ledande befattning och gränsar därför till interna utbildningar. Det finns idag 32 pågående utbildningar inom ledarskap, varav 20 söker om. Totalt har 39 ansökningar inkommit varav sex utbildningar beviljas. Flertalet berör butiksledning.

På grund av generationsväxlingen råder ett underskott på **löneekonomerna** på den svenska arbetsmarknaden. Det finns idag fyra pågående utbildningar inom området varav en söker om 2009. Totalt har åtta ansökningar inkommit och tre utbildningar prioriteras.

Inom **marknadsföring och butikskommunikation** finns åtta utbildningar varav två söker om 2009. Av totalt åtta ansökningar har tre utbildningar beviljats.

Friskvård och kroppsvård

I dagsläget finns 17 pågående Yh- eller Ky-utbildningar inom idrott, friskvård och hälsovård vilket sammantaget utgör cirka två procent av den totala utbildningsvolymen inom yrkeshögskolan.. Totalt inkom 16 ansökningar inom området varav 6 stycken ansöker om fortsättning. Tre av de pågående utbildningarna beviljas fortsättning och en ny utbildning tillkommer.

Friskvård och kroppsvård är en bransch i utveckling där det efterfrågas allt större volymer av yrkesverksamma, men framförallt ökad kompetens och yrkeskunnande. Det är också en bransch som upplever stark konkurrens och konjunktürkänslighet. Yrkesrollerna är ofta oklara, många som arbetar inom området är självlärda och har flera olika sysslor för att klara sin försörjning. Branschen präglas av en stor andel egenföretagare.

Efterfrågan på specifik kompetens existerar även på lång sikt, men är inte helt tydlig. Den handlar framförallt om väl kvalificerade praktiker och enskilda utbildningars renommé har stor betydelse för efterfrågan. Diversifieringen i utbildningsutbudet är stor och olika utbildningar kan utifrån helt olika kunskapsnivåer anses förbereda för samma yrkesroll.

Myndigheten har valt att satsa på utbildningar med tydliga yrkesroller, som visat goda resultat och har stark uppbackning från branschen. Gränserna mellan utbildningar inom Yh/Ky och inom högskolan är diffusa och kompliceras fortfarande av att högskolorna ger en rad utbildningar med framförallt praktisk

inriktning. Resultatet av ansökningsomgången innebär en viss minskning av utbildningsbeståndet och ligger i linje med myndighetens bedömning av kompetensbehovet.

Hotell, restaurang och turism

Branscherna hotell, restaurang och turism domineras av arbetskraft med gymnasial utbildning. Sedan ett par år tillbaka har alltför utbildningar med mer kvalificerat, specifikt innehåll samt med inriktning mot arbetsledning prioriterats. Historiskt har studerande med utbildning inom Yh/Ky lyckats väl på arbetsmarknaden, men inriktningen på de arbeten de utför stämmer inte överens med utbildningarnas nivå. En dryg fjärdedel av dem som har en Ky-examen från området uppger att de utför arbete där det hade räckt med utbildning på gymnasial nivå.

Turismnäringen är ett konjunkturkänsligt område. Såväl den ingående som den utgående turismen ökade i Sverige fram till lågkonjunkturen 2008. På längre sikt är det troligt att efterfrågan åter ökar. Totalt omfattar området 69 ansökningar och av dessa har 22 utbildningar beviljats, vilket motsvarar drygt 30 procent. Nya yrkesroller inom yrkeshögskolan är exempelvis Food and Beverage Manager samt Internationell sommelier.

Inom **hotell och restaurang** beviljas 9 av 25 ansökningar. Beviljade utbildningar stämmer väl överens med branschens krav och egna bedömningar. Utbildningsportföljen inom Yh kommer under de närmaste åren att få starkare fokus på utbildningar som riktar sig till sökande med yrkeserfarenhet eller förkunskaper från utbildningar inom hotell och restaurang. Antalet kortare utbildning mot tydliga, kvalificerade yrkesroller eller specifika, efterfrågade kompetenser kommer att öka. Därmed får utbildningsportföljen en tydligare eftergymnasial prägel och inriktning.

Inom området **turism, destinationsutveckling och event** inkom 44 ansökningar, av dessa har 13 utbildningar beviljats. Merparten av de pågående utbildningarna inom området Event/möte och upplevelse får fortsatt förtroende än en gång. Inom det specifika området beviljar myndigheten sex av nio ansökningar. Resterande beviljade utbildningar finns inom området turism. Målgruppen för dessa utbildningar kan ha olika bakgrund. En del presumtiva studenter arbetar redan inom turistnäringen och vill kunna gå vidare till mer kvalificerade arbetsuppgifter. Andra utbildningar med betoning på projektarbete kan fungera som utmärkta inkörsporthar för unga människor som vill etablera sig i branschen. En tredje inriktning vänder sig till människor med tidigare erfarenhet av en aktivitet/upplevelse. Efter avslutad utbildning förväntas dessa antingen arbeta för större upplevelseproducenter eller som egenföretagare.

Myndigheten avslår merparten av de ansökningar som avser destinationsutveckling. Skälet är i huvudsak att utbildningskoncepten avser ledande befattningar som kräver ett stort mått av kvalificerad marknadsanalys och strategisk marknadsföring. Dessa yrkesroller anses passa bättre inom högskolan.

Hälso- och sjukvård samt socialt arbete

Området består i huvudsak av tre utbildningsinriktningar, undersköterskor med specialistkompetens, tandsköterskor och behandlingsassistenter samt medicinsk sekreterare. Området är det tredje största inom yrkeshögskolan och omfattar drygt tolv procent av det totala antalet utbildningar.

Bedömningen av området har tagit sin utgångspunkt i utbildningens övergripande koncept. För de kortare utbildningarna har förkunskapskraven varit styrande. En undersköterska med specialistkompetens, där yrkesroller som arbetsledare ofta ingår, måste ha arbetat i vården innan han/hon påbörjar sin spetsutbildning. Därför har ingen utbildning inom detta område utan förkunskapskrav i form av yrkeserfarenhet beviljats. I skriften *Myndighetens bedömning av kompetensbehov inför ansökningsomgången 2009*

redovisades en uppfattning att behandlingsassistent och behandlingspedagog är ett område där det råder överskott på arbetsmarknaden. Enligt Sveriges kommuner och landsting (SKL) och Almega stämmer inte den bilden. Myndigheten väljer ändå att minska den totala utbildningskapaciteten inom detta område något i denna ansökningsomgång. Den totala utbildningsvolymen inom socialt arbete är drygt 850 utbildningsplatser.

Totalt har 112 utbildningar ansökt om att få ingå i Yh. Av dessa beviljas 35 ansökningar omfattande närmare 900 utbildningsplatser, varav knappt hälften är korta utbildningar på 200 Yh-poäng. Merparten är specialistutbildningar för undersköterskor, i övrigt är fördelningen jämn mellan de övriga områdena.

Det innebär totalt att cirka 27 procent av antalet ansökta platser beviljas. Utbildningarna inom detta utbildningsområde är väl spridda över landet. Erfarenheten visar också att en mycket hög andel av de studerande tar examen.

Juridik

Området juridik är ett mycket litet område inom Yh. Dock innehåller området en intressant yrkesroll - paralegal/juristassistent - som börjar få fäste i Sverige. Inom området inkom tre ansökningar, varav två är pågående utbildningar. Dessa får förnyat förtroende. Det är myndighetens bedömning att utbildningsvolymen därmed är i balans. Det kan dock bli aktuellt att öka den något på ett par års sikt.

Kultur, media och design

Området innehåller många olika yrkesroller inom hantverk, konst, media och grafisk teknik. Många yrkesroller inom media har överlappande och näraliggande kompetenser. Gränsytor gentemot utbildningsområdet Data/IT är ofta svåra att definiera. Inom området finns heller inte några tydliga branschorganisationer.

Generellt sett råder en överetablering av utbildningsplatser i Sverige. Myndigheten har valt att vara mycket restriktiv och har haft som strategi att enbart prioritera sådana utbildningar som har visat prov på mycket gott genomförande, där de studerande har varit attraktiva på arbetsmarknaden. Ett par nya utbildningar inom innovativa områden har tillkommit. Utbildningsområdet omfattar cirka fem procent av utbildningsplatserna i yrkeshögskolan och kommer fortsätta minska med någon procentenhet de närmaste åren.

Den senaste SCB-undersökningen från juni 2009 visar att 75 procent av dem som tagit examen hade anställning eller eget företag inom en månad efter examen. Av dessa hade 80 procent arbete helt eller delvis inom området.

Totalt inom utbildningsområdet inkom 33 ansökningar varav 14 har beviljats. Många utbildningar inom området återfinns bland de kompletterande utbildningarna, några av dessa har ansökt om att få ingå i Yh. Inom området finns utbildningar inom konsthantverk, formgivning, musik och medieproduktion.

Totalt inom området **konsthantverk** har myndigheten fått in tio ansökningar, varav två har prioriterats. Det är en ny utbildning inom området konstglas samt en pågående utbildning till guldsmed. Guld- och silversmeder utbildas även inom lärlingsutbildningen för vuxna, där det idag finns ett knappt 30-tal platser. Hälften av ansökningarna är floristutbildningar. I huvudsak utbildas florister inom gymnasieskolan. Trenden inom yrket är att det på sikt kan finnas behov av florister som har kompetens inom avancerad design och har kapacitet att klara stora arrangemang. Myndigheten har dock i denna ansökningsomgång inte kunnat hitta några ansökningar som motsvarar yrkeshögskolans kvalitetskriterier.

Inom området **formgivning** inkom sex ansökningar. En ny utbildning till designkoordinator inom möbler och inredning beviljas.

Inom området **musik** har myndigheten valt att prioritera tre av fem ansökningar. Det är två kantorsutbildningar samt Songwriters' Academy i Örnsköldsvik. Det är för närvarande stor brist på kantorer.

För de flesta yrken inom **medieproduktion** och journalistik finns ett stort utbud av utbildningsplatser på eftergymnasial nivå. Situationen bedöms bestå för överskådlig tid framöver. De senaste åren har området minskat kraftigt inom Ky. Ett mycket litet antal utbildningar har tillkommit sedan 2007. Utbildningarna kännetecknas av ett mycket högt sökandetryck.

Myndigheten fick in 25 ansökningar inom området. Av dessa har åtta prioriterats. Tre nya utbildningar återfinns inom utvecklingsområden såsom livesändning, cross media production /sociala medier. Den hårda konkurrensen gör också att några pågående Ky-utbildningar inte får fortsätta.

Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske

Utbildningsområdet har ett antal tydliga inriktningar inom Yh såsom gårdsmästare, skogsmaskinförare, trädgårdsmästare och vissa yrken inom hästbranschen. Utbildningarna har framförallt en inriktning mot arbets- och produktionsledande funktioner inom primärproduktionen. Här spelar Yh-utbildningarna en viktig roll och fyller gapet mellan naturbruksprogrammet på gymnasiet och högskolans utbildningar till lantmästare och agronom. Behovet på arbetsmarknaden överstiger utbildningsvolymen samtidigt som det är svårt att rekrytera studerande.

Totalt har 42 ansökningar inkommit varav 17 stycken beviljats, av dessa är tio pågående utbildningar. Tre av de beviljade utbildningarna är inriktade mot driftsledning i lantbruk och utemiljö.

Utbildningarna inom skogsbruk riktar sig mot avancerade maskinförare. Skogsbranschen har idag stora svårigheter att rekrytera personal med denna kompetens, då efterfrågan på denna typ av kompetens är stor. I denna ansökningsomgång beviljas två utbildningar till skogsmaskinförare. Yrkena inom lant- och skogsbruk har tydliga drag av flaskhalskompetenser och yrkeshögskolan har en stor betydelse för kompetensförsörjningen inom dessa områden. Det är myndighetens bedömning att utbildningsvolymen på sikt bör öka under förutsättning att den eftergymnasiala nivån är tydlig och att rekryteringsproblemen avseende studerande på sikt kan lösas.

Fyra utbildningar till trädgårdsmästare och en arboristutbildning prioriteras i denna ansökningsomgång. Utöver dessa beviljas tre utbildningar inom fiske, bland annat en ny utbildning till vattenbruksmästare, fyra utbildningar inom området häst, varav en ny kuskutbildning samt ytterligare en ny utbildning mot företagande i hundbranschen.

Av den totala andelen utbildningsplatser omfattar utbildningsområdet även fortsättningsvis omkring fyra procent.

Pedagogik och undervisning

Pedagogik är ett litet område inom Yh, totalt inkom 19 ansökningar. Inom området redovisas yrkesroller såsom barnskötare, elevassistenter och trafiklärare.

Inte någon av de nio ansökningarna om barnskötarutbildning beviljas. Myndigheten anser att barnskötare är en gymnasial yrkesroll. En överväldigande andel av Sveriges kommuner strävar efter att rekrytera förskollärare som utbildas inom högskolan. Det råder förvisso brist på förskollärare, men det har inte lett till att arbetsgivarna rekryterar barnskötare i högre utsträckning. Flertalet kommuner har också som princip att inte tillsvidareanställa personal som inte har utbildning till förskollärare. Inte heller någon av de sex ansökningarna om utbildning till elevassistent beviljas. Även här anser myndigheten att det rör sig om en gymnasial yrkesroll som inte hör hemma inom yrkeshögskolan.

Trafiklärarutbildningar fanns tidigare som PU inom Skolverket, men ligger sedan 1 juli 2009 under Yh-myndighetens ansvar. Det finns i nuläget en stor efterfrågan av kompetensen i och med en hög andel väntade pensionsavgångar. Inom utbildningsområdet finns det sju pågående utbildningar. Totalt inkom 16 ansökningar varav en till trafiklärare tung trafik, av dessa kommer nio att beviljas. Utbudet av trafiklärarutbildningar utökas därmed med två utbildningar.

Samhällsbyggnad och byggteknik

Borttagandet av den fyraåriga tekniska gymnasieutbildningen i kombination med den nya högskoleingenjörsutbildningens låga rekryteringssiffror har genererat ett tydligt kompetensglapp inom samhällsbyggnad och byggteknik. Yh-utbildningar fyller där en viktig funktion för samhällsbyggnadssektorn, framför allt när det gäller att tillgodose kompetensbehovet av produktionsledare inom bygg-, anläggnings- samt installationsbranschen. Utbildningsnivån är i jämförelse med andra näringsgrenar påfallande låg och branschen har en hög andel annalkande pensionsavgångar. Branschområdet innefattar till stor del tydliga yrkesroller så som byggproduktionsledare, installationsingenjör, teknisk förvaltare med mera. Majoriteten av utbildningarna finns i Götaland respektive Svealand varav en stor andel återfinns i Stockholms samt Skåne län. Det är det femte största utbildningsområdet inom Yh (cirka 8 procent) och en stor andel av de examinerade får anställning kort tid efter examen.

I ansökningsomgången hösten 2009 mottog myndigheten 58 ansökningar inom området. Av dessa kommer 21 utbildningar att beviljas. Majoriteten av ansökningarna gäller tvååriga utbildningar och en stor andel är pågående utbildningar som söker om. Det som beviljas är framförallt utbildningar till arbetsledande befattningar inom byggproduktion samt till teknisk förvaltare.

Samhällsbyggnadsbranschen kan delas upp i sju undergrupper. Inom undergruppen **anläggning** finns det sju pågående utbildningar varav en söker om. Totalt kom sex ansökningar in och av dessa kommer samtliga att avslås. Det betyder att det nu finns totalt sex pågående Yh-utbildningar inom området.

Till undergruppen **bygg** räknas bland annat byggproduktionsledare och trähusprojektör. Inom undergruppen finns det nio pågående utbildningar varav sex söker om. Totalt kom 16 ansökningar in och av dessa kommer sju att beviljas. I och med beslutet finns det nu tio utbildningar inom området.

Till undergruppen **fastighet** räknas bland annat drifttekniker, teknisk förvaltare, hisstekniker, energisamordnare och miljösamordnare byggnader. Efterfrågan av kompetensen inom denna undergrupp är väldigt stor i och med pensionsavgångar, vilket bland annat bekräftas av Fastighetsbranschens utbildningsnämnd som har gjort en utredning kring detta. Inom undergruppen finns det nio pågående utbildningar varav fem söker om. Totalt kom 25 ansökningar in och av dessa kommer åtta att beviljas. Totalt utökas den befintliga volymen med tre utbildningar till totalt tolv stycken.

Inom undergruppen **kart- och mätteknik, GIS/GIT** finns det sex pågående utbildningar varav fyra söker om. Totalt kom fem ansökningar in och av dessa kommer två att beviljas.

Inom undergruppen **installation** finns fyra pågående utbildningar varav en söker om. Den ansökan kommer att beviljas och volymen förblir därmed oförändrad

Inom undergruppen **VVS-projektör** finns tre pågående utbildningar. En ansökan kom in och den kommer att beviljas då att det inte finns någon utbildning inom detta område och efterfrågan bedöms vara stor. Därmed utökas utbudet med en utbildning och innehåller i och med det fyra utbildningar.

I årets ansökningsomgång har det kommit in ansökningar som inte faller under någon av de ovanstående undergrupperna, nämligen järnvägsprojektör, skalskyddsingenjör och administratör inom teknisk förvaltning. Totalt handlar det om fyra ansökningar. Av dessa kommer två ansökningar till järnvägsprojektör att beviljas. För denna yrkesroll har branschen uttryckt att det finns ett stort behov.

Myndigheten kommer i framtiden att beakta utformningen av den nya gymnasieskolan med yrkesinriktade program samt återinförandet av den fyraåriga tekniska gymnasieutbildningen. Utvecklingen kan komma att påverka utbudet och innehåll avseende Yh-utbildningar i denna sektor från och med 2014 då den första kullen examineras.

Säkerhetstjänster

Området säkerhet är ett litet område inom Yh med åtta pågående utbildningar, varav en söker om. Totalt har fem ansökningar inkommit och en ansökan kommer att beviljas. Myndigheten försätter arbetet med att se över nivån och samarbetar med branschorganisationen SWESEC för att skapa rätt utbildningsutbud inom området.

Teknik/Tillverkning

Området består av fyra utbildningsinriktningar; maskin- och verkstadsteknik, energi- och elektroteknik, elektronik, automation och styr- och reglerteknik samt material och tillverkning. Även om området innehåller flera olika typer av utbildningar så är effektivitet i energiförsörjnings- och produktionssystem ett gemensamt fokusområde för många av utbildningarna.

Ett flertal utbildningar innehåller en stor andel gymnasiala moment och många korta utbildningar saknar förkunskapskrav, vilket är ett problem för kvaliteten på utbildningarna. Historiskt har också teknikutbildningarna haft problem att rekrytera studerande. Utbildningar inom Yh bör ha krav på särskilda förkunskaper från gymnasieskolans yrkesprogram eller natur/teknikprogrammet och/eller krav på yrkeserfarenhet. För att öka rekryteringsbasen till teknikutbildningarna måste det finnas möjligheter för yrkesbytare och andra att via Yrkesvux läsa in hela eller delar av gymnasiets yrkesinriktningar. Därigenom kan vi på sikt få teknikutbildningar inom Yh på en högre nivå och med större omfattning på kortare tid.

Enligt SCB:s senaste undersökning är Teknik och tillverkning tillsammans med Transporttjänster de utbildningsområden som tydligast har påverkats av konjunktursvackan. Av dem som examinerades 2008 hade 76 procent arbete jämfört med året innan då 90 procent hade jobb. Vid samtal med representanter för branschen framkommer att rekryteringsnivån just nu är låg, men att man ser att behoven kommer att öka inom ett till två år. Det kommer att uppstå svårigheter att hitta kvalificerade medarbetare med rätt kompetens inom området teknik och tillverkning, vilket medför att myndigheten valt att även i denna ansökningsomgång prioritera en stor andel teknikutbildningar.

Inom maskinteknik och verkstadsindustri finns utbildningar som leder till yrkesroller inom *produktionsteknik, automatisering, maskinkonstruktion, CAD, CNC-operatörer och svetsteknik*. Många av dessa kompetenser är flaskhalskompetenser för industrin. Det stora strukturella underskottet på arbetskraft för flera av dessa yrken gör att det finns ett behov av nya utbildningar på området. Inom

driftteknik/energiteknik finns många olika yrkesroller med stor efterfrågan inom i stort sett samtliga områden.

Totalt kom det in 180 ansökningar av dessa har 85 beviljats, vilket motsvarar drygt 2000 utbildningsplatser. Av dessa är 36 pågående utbildningar. Den regionala spridningen är mycket god. Historiskt och geografiskt präglas området av en koncentration till Västra Götaland, en underrepresentation i Stockholm och av att många utbildningar ligger på mindre orter. Inom området återfinns många beviljade utbildningar inom produktionsteknik, automation och energi, men även inom specialområden som sadelmakeri, skrädleri, motorcykelmekanik och flygteknik.

Inom området maskinteknik och verkstadsteknik prioriteras 25 ansökningar med inriktning mot produktionstekniker, maskinkonstruktörer, CAD-utbildningar och svetsutbildningar.

Inom områdena energi- och elektroteknik samt elektronik, automation och styr- och reglerteknik prioriteras automationsutbildningar, el- och elkraftsutbildningar samt utbildningar till drift- och servicetekniker.

Området material och tillverkning innehåller *bageri, möbeltillverkning, glas, textil* med mera. Här fyller yrkesutbildningarna ofta en central roll för branscherna. Utbildningarna är ofta väldigt specialiserade. Volymen inom dessa områden måste avgöras från fall till fall i nära samarbete med aktuella branschorganisationer. Totalt inom området material och tillverkning har inkommit 27 ansökningar varav nio blir beviljade. Det är utbildningar till bland annat bagare/konditor, möbelsnickare, sadelmakare, skraddare med mera.

Flygtekniker har tidigare utbildats inom påbyggnadsutbildningen. I denna ansökningsomgång har fem ansökningar kommit in, varav tre beviljas. Myndigheten har valt att inte bevilja några nya utbildningar till flygtekniker, eftersom vi har för avsikt att ytterligare se över kostnadsbilden, efterfrågan och föra ytterligare diskussioner med branschen om innehåll, nivå och upplägg.

Transporttjänster

Utbildningsområdet omfattar cirka fem procent av den totala andelen utbildningsplatser i yrkeshögskolan. Branschen har drabbats hårt av den djupa lågkonjunkturen, men upplever nu en viss återhämtning.

Inom transportområdet återfinns bland annat yrken som tågförare/lokförare och maskinbefäl för båtar. Här finns också några utbildningar inom logistik. Tågförare är en yrkesroll där det väntas stora pensionsavgångar och det behövs därför en betydande utbildningsvolym. Det har i den här omgången inkommit tre ansökningar varav två blir beviljade. Tågförare utbildas inte inom någon annan utbildningsform, utan har funnit sin tydliga plats i yrkeshögskolan.

När det gäller området båt har det inkommit tre ansökningar och en helt ny utbildning till ångbåtsmaskinist blir beviljad. De huvudsakliga skälen är att det är ett smalt yrkesområde av intresse för individ och samhälle samt att det finns ett stöd från arbetslivet då medelåldern på de aktiva ångbåtsmaskinisterna är hög. Myndigheten gör bedömningen att det föreligger ett begränsat behov som kan tillgodogöras av denna utbildning.

Logistikområdet är heterogent, det finns utbildningar som tangerar ekonomiområdet medan andra är inriktade mot transport. Detta är ett område som får ökande betydelse och där förändringar sker relativt snabbt. Under ansökningsomgången har det inkommit elva ansökningar - fem av dem beviljas. Fyra av logistikansökningarna är pågående utbildningar och av dessa föreslås två få fortsätta.